

100 Soruda Serbest Bölgeler

Sunuş

Serbest bölgeler; siyasal olarak ülke sınırları içinde olmakla beraber gümrük hattı dışında sayılan, ülkede geçerli ticari, mali ve iktisadi alanlara ilişkin hukuki ve idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınai ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler olarak tanımlanabilmektedir.

Serbest bölgelerin kurulması için Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren girişimler yapılmış olmakla birlikte; ancak 24 Ocak 1980 Ekonomik İstikrar Kararları sonrasında ekonomide dışa açılma süreci ile birlikte 3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu ile 15.06.1985 tarihinden itibaren Türkiye’de ticaret ve sanayide daha geniş muafiyet ve teşvik unsurlarını uygulamayı amaçlayan serbest bölgeler kurulmaya başlanmıştır.

Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne adaylık süreci içerisinde serbest bölgeler konusu, Topluluk tarafından Türkiye için hazırlanan temel belgelerde bir eleştiri konusu olarak yer almış ve bu kapsamda özellikle son yıllarda serbest bölgeler mevzuatı ile ilgili kapsamlı değişikliklere gidilmiştir.

Bu kapsamda yapılan değişikliklerin en önemlisi, serbest bölgelerde vergi mevzuatına ilişkin hükümlerin uygulanmayacağına dair düzenlemenin, 06.02.2004 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 5084 sayılı Kanun ile değiştirilmesi ve bir anlamda bölgelerdeki sınırsız vergi teşvikine bu Kanun ile son verilmesidir.

Benzer bir şekilde, Serbest Bölgeler Kanunu’nun 1. maddesinde “Türkiye’de ihracat için yatırım ve üretimi artırmak, yabancı sermaye ve teknoloji girişini hızlandırmak, ekonominin girdi ihtiyacını ucuz ve düzenli şekilde temin etmek, dış finansman ve ticaret imkânlarından daha fazla yararlanmak...” şeklinde ifade edilmiş olan serbest bölgelerin kuruluş amacı; 12.11.2008 tarih ve 5810 sayılı Kanun ile “ihracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek, doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak, işletmeleri ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek” şeklinde değiştirilmek suretiyle serbest bölgelerin ihracatı geliştirme fonksiyonu daha güçlü olarak vurgulanmaya başlanmış ve yine aynı Kanun’la serbest bölgelerde üretilen ürünlerin asgari % 85’ini yurtdışına ihraç eden mükelleflerin istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretler gelir vergisinden istisna hale getirilmiştir.

Serbest bölgeler rejimi özel bir rejimdir ve gerek serbest bölgelerdeki faaliyetlerin genel düzenlemeler haricinde bazı özel düzenlemelere tabi oluşu, gerekse de konuya ilişkin mevzuatın zaman zaman farklı yorumlara yol açabilen yapısı nedeniyle, özellikle uygulamaya yönelik bazı tereddütler ve belirsizlikler yaşanabilmektedir.

Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde “100 Soruda Serbest Bölgeler” adlı çalışmamız, serbest bölgeler ile ilgili özet bir bilgi vermek, bölgelerdeki vergi uygulamaları, muafiyet ve teşvik unsurları hakkında yatırımcıları genel anlamda bilgilendirmek ve yatırımcıların konuyla ilgili muhtemel sorularına ışık tutabilmek amacıyla hazırlanmış olup, uygulayıcıların herhangi bir işlem tesis etmeden önce profesyonel müşavirlik desteği almalarında fayda görülmektedir.

Çalışmamızın konuyla ilgilenenlere yararlı olmasını dileriz.

Saygılarımızla,

Ernst & Young Türkiye

Not: “100 Soruda Serbest Bölgeler” konulu çalışmamız serbest bölgeler ve bölgede faaliyet gösteren mükellefler açısından vergi uygulamaları ile ilgili genel bir bilgi vermek amacıyla ve 8 Mart 2011 tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan mevzuatın ilgili hükümleri dikkate alınarak Ernst & Young uzmanları tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışmada yer alan bilgi ve açıklamalardan dolayı Ernst & Young ve/veya Kuzey Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.’ye hiçbir suretle sorumluluk iddiasında bulunulamaz. İlgili mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.

İçindekiler

I. Genel bilgi	Soru 1-21	Sayfa 4-7
II. Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları	Soru 22-71	Sayfa 8-14
A. Gelir ve kurumlar vergisi istisnası	Soru 22-41	Sayfa 8-11
B. Devir ve birleşme	Soru 42	Sayfa 11
C. Transfer fiyatlandırması	Soru 43-47	Sayfa 11
D. Ücret istisnası	Soru 48-71	Sayfa 11-14
III. İş hukuku	Soru 72	Sayfa 15
IV. Sosyal güvenlik mevzuatı	Soru 73	Sayfa 16
V. Vergi Usul Kanunu	Soru 74-82	Sayfa 17-18
VI. Katma Değer Vergisi Kanunu	Soru 83-88	Sayfa 19-20
VII. Özel Tüketim Vergisi Kanunu	Soru 89-92	Sayfa 21
VIII. Teşvik mevzuatı	Soru 93	Sayfa 22
IX. Damga vergisi ve harçlar	Soru 94-95	Sayfa 23
X. Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu	Soru 96	Sayfa 24
XI. Gider Vergileri Kanunu (BSMV)	Soru 97	Sayfa 25
XII. Emlak Vergisi Kanunu	Soru 98	Sayfa 26
XIII. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun	Soru 99	Sayfa 27
XIV. 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun	Soru 100	Sayfa 28

I. Genel bilgi

1. Serbest bölge nedir?

Genel olarak "Serbest Bölgeler", bir ülkenin siyasi sınırları içinde yer almakla birlikte ithalat ve ihracat açısından Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen, ülkede geçerli olan ticari, mali ve iktisadi alanlara yönelik hukuki ve idari düzenlemelerinin tamamen veya kısmen uygulanmadığı veya farklı uygulandığı, ekonomik açıdan teşvik edilen yerler olarak tanımlanabilir.

4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca "Serbest Bölgeler", Türkiye Gümrük Bölgesi'nin parçaları olmakla beraber; serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve serbest dolaşıma sokulmaksızın, gümrük mevzuatında öngörülen haller dışında kullanılmamak ya da tüketilmemek kaydıyla konulduğu, ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin uygulanması bakımından, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen; serbest dolaşımdaki eşyanın, bir serbest bölgeye konulması nedeniyle normal olarak eşyanın ihracına bağlı olanaklardan yararlandığı yerler olarak tanımlanmıştır.

3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu uyarınca "Serbest Bölgeler", Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber; serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve serbest dolaşıma sokulmaksızın, gümrük mevzuatında öngörülen haller dışında kullanılmamak ya da tüketilmemek kaydıyla konulduğu, ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin ve kambiyo mevzuatının uygulanması bakımından Türkiye Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen ve serbest dolaşımdaki eşyanın bir serbest bölgeye konulması nedeniyle normal olarak eşyanın ihracına bağlı olanaklardan yararlandığı yerler olarak tanımlanmıştır.

2. Serbest bölgelerin kuruluş amaçları nelerdir?

3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nun 1. maddesinde, bölgelerin kuruluş ve işletilme amaçları aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

- ▶ İhracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek,
- ▶ Doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak,
- ▶ İşletmeleri ihracata yönlendirmek,
- ▶ Uluslararası ticareti geliştirmek.

3. Türkiye'de faaliyette bulunan serbest bölgeler hangileridir?

Marmara Bölgesi (7)	Ege Bölgesi (3)	Akdeniz Bölgesi (3)	Karadeniz Bölgesi (3)	Güneydoğu Anadolu Bölgesi (2)	İç Anadolu Bölgesi (1)
İstanbul Atatürk Havalimanı (AHL)	Ege	Mersin	Trabzon	Mardin	Kayseri
İstanbul Deri ve Endüstri	Denizli	Antalya	Rize	Gaziantep	
İstanbul Trakya	İzmir Menemen Deri	Toros Adana Yumurtalık	Samsun		
Avrupa					
Kocaeli					
Tübitak-Mam Teknoloji					
Bursa					

(Kaynak: www.dtm.gov.tr)

4. 2010 yılında serbest bölgelerin Türkiye ekonomisi üzerinde nasıl bir etkisi olmuştur?

Dış Ticaret Müsteşarlığı verilerine göre, Türkiye'deki serbest bölgelerin 2010 yılı ticaret hacmi yaklaşık 18,5 milyar dolar tutarındadır. Ticaret hacminin yaklaşık % 94'lük kısmını, sanayi ürünleri oluşturmaktadır.

Toplam ticaret hacminin % 41'lik kısmını Türkiye ile yapılan işlemler, % 36'lık kısmını OECD ve AB ülkeleri ile yapılan işlemler, kalan % 23'lük kısmını da diğer ülkelerle yapılan işlemler oluşturmaktadır.

Türkiye'de faaliyet gösteren serbest bölgelerde 2010 yılı sonu itibariyle yaklaşık 48.600 personel istihdam edilmektedir. Toplam istihdamın yaklaşık % 37'si Ege Serbest Bölgesi'ne aittir.

5. Serbest bölgeler Türkiye gümrük bölgesi dışında mıdır?

Serbest Bölgeler Kanunu'nun geçici 6. maddesi uyarınca serbest bölgeler, Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin gerçekleşeceği tarihe kadar, gümrük rejimleri açısından Türkiye Gümrük Bölgesi dışı, menşe hükümlerinin uygulanması bakımından ise Türkiye Gümrük Bölgesi sayılır.

6. Serbest bölgelerde uygulanmayacak mevzuatlar hangileridir?

Aksi belirtilmedikçe ülke genelinde uygulanan mevzuat, serbest bölgelerde de uygulanacaktır.

Öte yandan 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu uyarınca bölgelerde uygulanmayacak mevzuat aşağıdaki gibidir:

- ▶ Gümrük ve kambiyo mükellefiyetine dair mevzuat hükümleri,
- ▶ 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun,
- ▶ 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu,
- ▶ 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ölüm ve yangın halleri, kanalizasyonların inşa ve tamiri ile içme, kullanma, endüstri suyunu sağlamaya ve gaz, su, elektrik sarfiyatını denetlemeye yönelik maddeleri dışında kalan hükümleri,
- ▶ 5682 sayılı Pasaport Kanunu,
- ▶ 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun,
- ▶ Diğer kanunların 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'na aykırı hükümleri,
- ▶ 3218 Sayılı Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen işlemler, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri.

7. Serbest bölgeler ile Türkiye'nin diğer yerleri arasında yapılan ticaret, dış ticaret rejimine tabi midir?

Türkiye'den bölgeye sevk edilen mallar ile bölgeden Türkiye'ye sevk edilen mallar, dış ticaret rejimine tabi tutulur ve bu rejime göre ihraç/ithal edilmiş sayılır. Bir parti olarak toplam fatura bedeli 5.000 ABD doları veya karşılığı Türk lirasını geçmemek üzere Bölge Müdürlüğü onayı ile bölgeye getirilen, Türkiye çıkışlı, doğrudan bir üretimin girdisi olmaksızın, serbest bölgelerde tüketilmek veya kullanılmak üzere gönderilen bazı mallar, isteğe bağlı olarak ihracat işlemine tabi tutulmayabilir.

8. Serbest bölgeler ile diğer ülkeler ve serbest bölgeler arasında yapılan ticaret, dış ticaret rejimine tabi midir?

Serbest bölgeler ile diğer ülkeler ve serbest bölgeler arasında dış ticaret rejimi uygulanmaz.

9. Serbest bölgelerde kimler hangi faaliyetlerde bulunabilir?

Serbest bölgelerde; Yüksek Planlama Kurulunca uygun görülecek her türlü sınai, ticari ve hizmetle ilgili faaliyetler yapılabilir.

Yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişiler, Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan ruhsat almak kaydıyla serbest bölgelerde faaliyette bulunabilirler.

10. "Faaliyet ruhsatı" almak için nasıl başvurulur

Bölgede faaliyette bulunmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler "Faaliyet Ruhsatı" almak için "Faaliyet Ruhsatı Müracaat Formu"nu Bölge Müdürlüğüne tevdi ederler. "Faaliyet Ruhsatı Müracaat Formu"nun doldurulup doğrudan elden teslim edilmesi veya taahhütlü olarak posta yoluyla gönderilmesi ve faaliyet ruhsatı müracaat ücretinin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki Serbest Bölgeler Özel Hesabına yatırılmasıyla müracaat yapılmış olur.

11. Faaliyet ruhsatı müracaatlarının değerlendirilmesinde dikkate alınan kriterler nelerdir?

Faaliyet ruhsatı müracaatlarının değerlendirilmesinde dikkate alınan ana hususlara aşağıda yer verilmiştir:

- ▶ Faaliyetin üretim faaliyeti niteliğinde ve çoğunlukla yurtdışına satışa yönelik olması esastır.
- ▶ Alım-satım faaliyetlerinde de yurtdışına satış esas olup, hammadde, ara malı ve yatırım malları öncelikli olmak üzere yurtiçine satışa da belli oranlarda izin verilebilir.

- ▶ Müracaat konusu faaliyetin insan sağlığı ve çevre açısından zarar verici mahiyette olmaması; Genel Müdürlükçe belirlenecek hassas ürünleri kapsamaması ve yurtiçi piyasada yıkıcı ve haksız rekabete ortam sağlayıcı vasıfta olmaması nitelikleri aranır.
- ▶ Faaliyetin; belli kapasitede istihdam yaratacak nitelikte olması, doğrudan yabancı yatırım niteliğinde olması, yeni ve/veya yüksek teknoloji içermesi, uluslararası ticareti destekleyecek bir hizmet mahiyetinde olması ve serbest bölgedeki sektörel ihtisaslaşma ve kümelenmeyle uyumlu olması hususları göz önünde bulundurulur.
- ▶ Bölgenin fiziki ve altyapı imkânlarının, yapılması planlanan faaliyet için uygun olması şartı aranır.
- ▶ Başvuru sahibi firma ile ortaklarının veya yeni kurulacak firma ortaklarının geçmiş performanslarının, müracaat formunda yer alan taahhüt niteliğindeki yatırım, üretim, ticaret ve sermaye büyüklüklerini doğrulayacak mahiyette olması gerekmektedir.
- ▶ Bunlar dışında Türkiye ve dünyadaki genel ekonomik durum, iç ve dış piyasalardaki arz ve talep dengesindeki değişimler ile rekabet gücünün korunması hususları göz önüne alınarak gerektiğinde ilave kriterler aranabilir.

12. Faaliyet ruhsatının geçerlilik süresi ne kadardır?

Yatırımcı kullanıcıların faaliyet ruhsatı süresi; üretim faaliyetleri için 45 yıl, diğer faaliyet konuları için ise 30 yıldır. Kiracı kullanıcıların faaliyet ruhsatı süresi ise üretim faaliyetleri için 20 yıl, diğer faaliyet konuları için 15 yıldır.

13. Ruhsat süresinin bitiminde faaliyetine devam etmek isteyen kullanıcılar ne yapmalıdır?

Faaliyet ruhsatı süresi bitmek üzere olan ve ara vermeksizin faaliyetine devam etmek isteyen kullanıcılar, faaliyet ruhsatı süresi dolmadan önce, Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği'nde belirtilen esaslar çerçevesinde müracaatta bulunurlar. Müracaatın uygun bulunması halinde, faaliyet ruhsatının sona erdiği tarihten itibaren başlamak üzere aynı numarayla yeni bir faaliyet ruhsatı düzenlenir.

14. Kullanıcıların faaliyetlerinin geçici olarak durdurulması ve faaliyet ruhsatının iptaline ilişkin esaslar nelerdir?

Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği'nin 14. maddesinde yer alan esaslara uyulmaması durumunda kullanıcıların faaliyetlerinin geçici olarak durdurulması veya faaliyet ruhsatlarının iptali mümkündür.

15. "Serbest Bölge İşlem Formu (SBİF)" nedir?

SBİF, serbest bölgede faaliyette bulunan kullanıcıların yurtdışına, yurtiçine veya serbest bölge içerisindeki kullanıcılara yaptıkları her türlü alım satım işlemi ile ilgili olarak düzenledikleri bir belgedir. Bölge içi mal satışlarında SBİF, hem alıcı hem de satıcı tarafından düzenlenmektedir.

16. Serbest bölgelere mal giriş çıkışları nasıl düzenlenmektedir?

Uygulama Yönetmeliği'nin 33. maddesine istinaden, bölgelere mal girişi ve çıkışı, Serbest Bölgelere Mal Giriş Çıkışı konulu Genelge kapsamında yürütülür.

17. Serbest bölgelerde imalatçı kullanıcılar ile 06.02.2004 tarihinden önce faaliyet ruhsatı alan kullanıcılar tarafından gerçekleştirilen mal hareketlerine ilişkin özel hesap ücreti uygulaması genel olarak nasıldır?

Yurtdışından bölgeye getirilen malların CIF değeri üzerinden binde 1, bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değerleri üzerinden binde 9 oranında Özel Hesap Ücreti alınır.

Kapalı alan inşaatının tamamlanması, ek yatırım yapılması, üretim konusunda faaliyet ruhsatı sahibi kullanıcıların üretimde kullanacakları yatırım mallarının girişi, makine ve teçhizatın yenilenmesine ilişkin mal girişleri veya kapasite artırımına yönelik yeni makine, teçhizat ve ofis makineleri girişi yatırım ve tesis safhasında yapılan mal girişi olarak kabul edilir. Yatırım ve tesis safhasında kullanılmak üzere veya tevsi ve kapasite artırmak amacıyla yurtdışından veya bölge içinden satın alınan bu mallardan Özel Hesap Ücreti alınmaz.

18. Serbest bölgelerde 06.02.2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı alan imalatçı kullanıcıların dışındaki kullanıcılar tarafından gerçekleştirilen mal hareketlerine ilişkin özel hesap ücreti uygulaması nasıldır?

Bu kullanıcılar tarafından, yurtdışından bölgeye getirilen ve/veya bölgeden Türkiye'ye çıkarılan mallardan Özel Hesap Ücreti alınmaz.

Bu kullanıcılar tarafından, yatırım ve tesis safhasında veya tevsi ve kapasite artırmak amacıyla getirilenler de dahil olmak üzere yurtdışından getirilerek bölge içinde satılan malların CIF değeri üzerinden binde 1 oranında Özel Hesap Ücreti alınır.

06.02.2004 tarihinden önce ruhsat almış olup da bu tarihten sonra faaliyet ruhsatı süresini uzatan imalatçı kullanıcılar dışındaki kullanıcılar tarafından gerçekleştirilen mal hareketlerinde de aynı uygulama geçerlidir.

19. Hem üretim hem de 06.02.2004 tarihinden sonra alım satım ruhsatı alan kullanıcılar tarafından gerçekleştirilen mal hareketlerine ilişkin özel hesap ücreti uygulaması nasıldır?

Üretim ruhsatı kapsamında Türkiye'den veya yurtdışından getirdiği mallardan ürettiği ürünlerini kendi bünyesinde bulunan alım satım ruhsatı kapsamına devretmesi ve alım satım ruhsatı kapsamında yurt içine satması halinde, yurtiçine satılan malların FOB değerleri üzerinden binde 9 oranında Özel Hesap Ücreti alınır.

Alım satım ruhsatı kapsamında binde 1 oranında ücret ödemeden yurtdışından getirdiği malı, kendi bünyesinde bulunan üretim ruhsatı kapsamına devretmesi halinde, bu malların CIF değeri üzerinden binde 1 oranında Özel Hesap Ücreti alınır.

20. Serbest bölgelerde fason imalat, bakım onarım ve ileri derecede işçilik faaliyetlerine ilişkin özel hesap ücreti uygulaması genel olarak nasıldır?

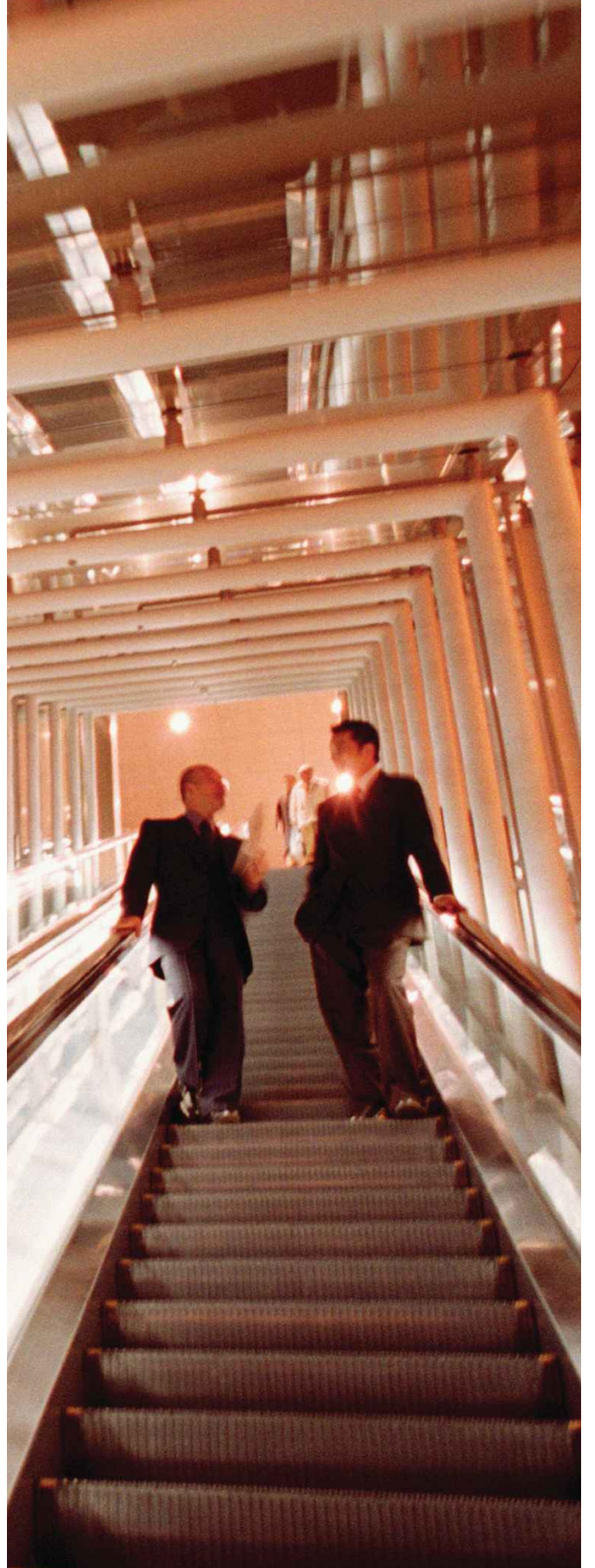
Kullanıcının kendisine ait olan mallar için bölge dışında fason imalat veya ileri derecede işçilik işlemleri yaptırmaları halinde bu işlemlerden katma değer üzerinden binde 1 oranında Özel Hesap Ücreti alınır.

Kullanıcının kendisine ait olmayan, fason imalat, bakım-onarım faaliyetleri ve ileri derecede işçilik işlemleri amacıyla bölgeye geçici olarak getirdiği malların bölgeye giriş ve çıkışında Özel Hesap Ücreti alınmaz. Söz konusu malların bölgede işçilik gördükten sonra bölgeden nihai çıkışında bölgede yaratılan katma değer üzerinden binde 1 oranında Özel Hesap Ücreti alınır.

Kullanıcı firmalar arasında gerçekleşen ticaret kapsamında, fason imalat, bakım-onarım faaliyetleri ve ileri derecede işçilik işlemleri neticesinde bölgede yaratılan katma değer üzerinden binde 1 oranında Özel Hesap Ücreti alınır.

21. Serbest bölgelerde ödemeler hangi para birimi ile yapılır?

Serbest bölgelerdeki faaliyetlerle ilgili her türlü ödemeler dövizle yapılır. Bakanlar Kurulu ödemelerin Türk lirası olarak yapılmasına da karar verebilir. Ancak, bölgede yatırım sırasındaki mal ve hizmet bedelleri ile işçi ücretleri ve kiralar Türk lirası üzerinden ödenebilir. Bölge Müdürlüğü ile bu bölgelerdeki diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara bütün ödemeler Türk lirası ile yapılır.

II. Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları

A. Gelir ve kurumlar vergisi istisnası

22. Serbest bölgelerde kurumlar vergisi istisnasının kapsamı nedir?

Serbest bölgelerde kurumlar vergisi istisnasının kapsamı, faaliyet ruhsatının alındığı tarih ile faaliyet konusuna göre farklılıklar göstermektedir.

İstisna, sadece serbest bölgelerde yürütülen faaliyetlerden elde edilen kazançlara ilişkindir. Dolayısıyla, serbest bölgelerde şubesi bulunan kurumlar ile kanuni veya iş merkezi serbest bölgelerde olan mükelleflerin, bu bölgeler dışında yürüttükleri faaliyetlerden elde ettikleri kazançlar istisna kapsamında değildir.

İstisnanın, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergilere şümulü yoktur.

23. Serbest bölgelerde faaliyette bulunanların GVK ve KVK uyarınca vergi kesintisine tabi ödemeleri üzerinden vergi kesintisi yapma yükümlülüğü var mıdır?

Serbest bölgelerde faaliyette bulunanların, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca vergi kesintisine tabi ödemeleri üzerinden vergi tevkifatı yapmaları gerekmektedir.

24. Serbest bölgelerde faaliyette bulunanlar, Türkiye'nin taraf olduğu Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarından yararlanabilirler mi?

Serbest bölgelerde faaliyette bulunan tam mükellefler, Türkiye'nin taraf olduğu Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması hükümlerinden

faaydalanabilmektedir. Bu kapsamda bölgede faaliyet gösteren tam mükellefler, dar mükellef kişi ve kurumlara yaptıkları stopaja tabi ödemelerle ilgili olarak anlaşmalar kapsamında kesinti yapmama veya düşük oranlı kesinti yapma hakkına sahiptirler.

25. Serbest bölgede faaliyette bulunan kurumlar vergisi mükelleflerinin kar dağıtımı yapmaları halinde tevkifat uygulanır mı?

Serbest bölgelerde faaliyette bulunan kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu bölgelerde elde ettikleri kazançları dağıtmaları halinde, dağıtılan kâr payları üzerinden elde edenin hukuki niteliğine göre Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 15. ve 30. maddeleri kapsamında vergi kesintisi yapılması gerekmektedir. Öte yandan, kar dağıtımı esnasında Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 62. maddesi ile Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarının ilgili hükümlerin de dikkate alınması gerekeceği tabiidir.

26. Serbest bölgelerde faaliyette bulunanların mevduat faizi ve repo gelirlerinden vergi kesintisi yapılır mı?

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren kurumlar vergisi mükelleflerinin serbest bölgelerdeki banka veya diğer finans kurumlarında bulunan mevduat hesaplarına tahakkuk ettirilen faizler ile repo kazançları üzerinden, yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde vergi kesintisi yapılması gerekmektedir. Bu kazançların istisna kapsamında değerlendirilmesi durumunda, kesinti yoluyla ödenen vergilerin mahsup ve/veya iadesi söz konusu olmayacaktır.

27. 06.02.2004 tarihi itibariyle ruhsat sahibi olanlar açısından kurumlar vergisi istisnası uygulaması nasıldır?

Serbest Bölgeler Kanunu'nun geçici 3. maddesi uyarınca 06.02.2004 tarihi itibariyle serbest bölge faaliyet ruhsatı sahibi mükelleflerin, ruhsatlarında belirtilen süre ile sınırlı olmak üzere bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetler dolayısıyla elde ettikleri kazançlar kurumlar vergisinden istisnadır.

28. 06.02.2004 tarihinden önce üretim faaliyeti dışında bir alanda faaliyet ruhsatı almış mükelleflerin, faaliyet ruhsat sürelerinin uzatılması halinde kurumlar vergisi istisnasından yararlanabilirler mi?

06.02.2004 tarihinden sonra, mükelleflerin faaliyet ruhsatlarının süresinin çeşitli nedenlerle (inşaat süresi ile ilgili süre uzatımları hariç) uzatılması durumunda, istisna süresinin uzaması söz konusu değildir.

29. Serbest bölgelerde üretim faaliyetlerinde bulunan mükellefler açısından kurumlar vergisi istisnası uygulaması nasıldır?

Serbest bölgelerde üretim faaliyetinde bulunan mükellefler açısından faaliyet ruhsatının alınış tarihinin kurumlar vergisi istisnasının uygulanmasına etkisi bulunmamaktadır. Bu mükelleflerin serbest bölgelerde imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançları, Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yıllık vergileme döneminin sonuna kadar kurumlar vergisi istisnası kapsamındadır.

Dolayısıyla 06.02.2004 tarihinden sonra imalat ruhsatı almış mükellefler ile 06.02.2004 tarihi itibariyle imalat ruhsatına sahip olmakla birlikte ruhsat süreleri sona eren ve süre uzatımına giderek imalat faaliyetlerine devam eden mükelleflerin, bu bölgelerde imal ettikleri ürünlerin satışından elde edecekleri kazançları, Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yıllık vergileme döneminin sonuna kadar kurumlar vergisi istisnası kapsamında değerlendirilecektir.

30. İstisna kazanç tutarının tespiti nasıl yapılır?

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflere sağlanan istisna, bir kazanç istisnasıdır. Dolayısıyla, mükelleflerin serbest bölgelerdeki faaliyetlerinden elde ettikleri hasıllardan, bu faaliyetlere ilişkin olarak yapılan giderlerin düşülmesi sonucu bulunacak kazanç kurumlar vergisinden istisna olarak değerlendirilecektir.

İstisna kazancın ve bu bağlamda kurumlar vergisi

matrahının tespiti açısından, istisna kapsamında bulunan ve bulunmayan hasılat, maliyet ve gider unsurlarının ayrı ayrı izlenmesi ve istisna kapsamında olan faaliyetlere ait hasılat, maliyet ve gider unsurlarının, diğer faaliyetlerle ilişkilendirilmemesi ve kayıtların da bu ayrımı sağlayacak şekilde tutulması gerekmektedir.

31. Serbest bölgelerde elde edilen faiz, repo ve kur farkı gelirleri istisna kapsamında mıdır?

Serbest bölgelerde yürütülen istisna kapsamındaki faaliyetlerden doğan alacaklara ilişkin kur farkı ve vade farkı gelirleri de istisna kapsamında değerlendirilmektedir.

Aynı şekilde, serbest bölgelerde yürütülen faaliyetler çerçevesinde elde edilen hasılatın, serbest bölgelerde yürütülen faaliyetler çerçevesinde yapılacak ödemelerde kullanılıncaya kadar geçici olarak serbest bölgelerde mevduat hesaplarında veya repo işlemlerinde değerlendirilmesi sonucu elde edilen gelirler de söz konusu istisnadan yararlanabilmektedir. İstisnanın bunun dışında, serbest bölgelerde elde edilmiş olsa dahi faiz, repo ve benzeri faaliyet dışı gelirlere teşmil edilebilmesi, bu istisnanın sadece bu bölgelerde gerçekleştirilen faaliyetler dolayısıyla elde edilen kazançlar ile sınırlanması nedeniyle mümkün bulunmamaktadır.

32. TÜBİTAK ve benzeri kurumlar tarafından Ar-Ge projelerine ilişkin olarak ilgili mevzuat çerçevesinde hibe şeklinde sağlanan destek tutarları istisna kazanç kapsamında değerlendirilebilir mi?

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflere, istisna kapsamındaki faaliyetlerine ilişkin olarak TÜBİTAK ve benzeri kurumlar tarafından Ar-Ge projelerine istinaden ilgili mevzuat çerçevesinde hibe şeklinde sağlanan destek tutarları, kurum kazancına dahil edilecek ve istisnadan yararlandırılacaktır.

33. Serbest bölgelerde yürütülen ve istisna kapsamında olan faaliyetlerin zararlar sonuçlanması halinde, bu zararlar gider yazılabilir mi veya ertesi yıla devredebilir mi?

Serbest bölgelerde yürütülen ve istisna kapsamında olan faaliyetlerin zararlar sonuçlanması halinde, bu zararların istisna kapsamında olmayan diğer faaliyetlere ilişkin kazançlardan indirilmesi mümkün olmadığı gibi ertesi yıla devredilmesi de mümkün değildir.

34. Kurumlar vergisinden istisna edilen kazançlara isabet eden giderlerin istisna dışı kazançlardan indirilmesi mümkün müdür?

Kurumlar vergisinden istisna edilen kazançlara ilişkin

olarak yapılan giderler, kurumun vergiye tabi diğer kazanç tutarının tespitinde kurum kazancını azaltıcı veya kurum zararlı ise bu zararı artırıcı bir unsur olarak indirim konusu yapılamaz. Bu nedenle, istisna kapsamındaki gelirlerin elde edilmesi için yapılan giderler, sadece söz konusu kazançların tespitinde indirim konusu yapılabilmektedir.

35. Müşterek genel giderler nasıl dikkate alınır?

Merkezi veya şubesi serbest bölgelerde bulunan mükelleflerin, hem serbest bölgedeki faaliyetleri hem de serbest bölge dışındaki faaliyetlerine ilişkin müşterek genel giderleri, merkezde ve şubede oluşan maliyetlerin toplam maliyetler içindeki oranı dikkate alınarak dağıtımına tabi tutulur.

Bu dağıtımda kullanılacak maliyetlerin hesabında, merkezde ve şubede oluşan satılan malın maliyeti ile faaliyet giderlerinin toplamı dikkate alınır.

36. Hem serbest bölgede hem de serbest bölge dışındaki faaliyetlerde kullanılan amortismanlara tabi iktisadi kıymetlerinin amortismanları nasıl dikkate alınır?

Merkezi veya şubesi serbest bölgelerde bulunan mükelleflerin hem serbest bölgelerde hem de serbest bölge dışındaki faaliyetlerde kullanılan amortismanlara tabi iktisadi kıymetlerinin amortismanlarının, esas itibarıyla her bir işte kullanıldıkları gün sayısı dikkate alınarak dağıtılması gerekmektedir. Hangi işlerde ne kadar süreyle kullanıldığı tespit edilemeyen sabit kıymetlere ilişkin amortismanlar ise diğer müşterek genel giderlerle birlikte dağıtımına tabi tutulur.

37. İstisna kazançların beyanında dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

İstisnadan yararlanan kazançlar, kurumlar vergisi mükellefleri tarafından kurumlar vergisi beyannamesinin "Zarar Olsa Dahı İndirilecek İstisnalar" bölümünde yer alan "Serbest Bölgelerde Elde Edilen Kazançlar" satırında gösterilecektir.

İstisna kapsamındaki faaliyetlerin zararlı sonuçlanması halinde (bu zararların istisna kapsamında olmayan faaliyetlere ilişkin kazançlardan indirilmesi veya ertesi yıla devredilmesi mümkün olmadığından), istisna kapsamındaki faaliyetlere isabet eden zarar tutarı kadar kanunen kabul edilmeyen gider beyan edilmesi gerekecektir.

38. Serbest bölgelerde yürütülen imalat faaliyetlerinde bulunan mükelleflerin hangi kazançları istisna kapsamı dışındadır?

Serbest bölgelerde imalat faaliyetinde bulunmak üzere ruhsat almış mükelleflerin;

- ▶ Üretim dışı faaliyetlerden,
- ▶ Serbest bölge dışında üretilen malların satışından,
- ▶ Faaliyet ruhsatında belirtilen alan dışında üretilen malların satışından,
- ▶ Serbest bölgede veya serbest bölge dışında fason olarak imal ettirilen ürünlerin satışından,

elde ettikleri kazançları istisna kapsamında değerlendirilmeyecektir.

39. Üretilen ürünlerin satışının yurtiçi veya yurtdışına yapılması kurumlar vergisi istisnası açısından bir önem arz eder mi?

Üretime dayalı istisna uygulamasında, imal edilen ürünün yurtdışına veya yurtiçine satılmasının bir önemi bulunmamaktadır.

40. Üretime dayalı istisnanın uygulanabilmesi için vergi dairesine verilmesi gereken belgeler nelerdir?

Serbest Bölgeler Kanunu'nun geçici 3. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflerin imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançların gelir veya kurumlar vergisinden istisna edilebilmesi için;

- ▶ Bölgelerde "imalat" faaliyetinde bulunmak üzere almış oldukları ruhsatın bir örneğini,
- ▶ Sanayi sicil belgesi ve kapasite raporunun bir örneğini,
- ▶ İmalat faaliyetinde kullanılacak araç parkını gösteren bir listeyi,

yeni mükellefiyet tesis ettirenler mükellefiyet tesisinde, durum değişikliklerinde ise (yeni bir alanda imalata başlayacak mükelleflerin bu durumu ruhsatlarına işlettirdikten sonra) değişikliği müteakiben verecekleri ilk geçici vergi beyannamesi ekinde, ilgili vergi dairesine vermeleri gerekmektedir.

41. İmalatın belli safhalarında dışarıdan fason hizmet alınması istisna uygulamasına engel teşkil eder mi?

Kural olarak istisna uygulaması açısından, imalat faaliyetinin serbest bölgede yapılması gerekmektedir. Bununla beraber imalatın belli safhalarında dışarıdan fason hizmet satın alınması istisna uygulamasına engel teşkil etmez.

Ancak bunun için, fason imalatın sadece sanayi sicil belgesi veya faaliyet ruhsatında yazılı üretim kapsamında yaptırılması, imalatın fason imalattan çok işletmenin kendi imalatından oluşması, istisnadan yararlanacak kazanç tutarının fiili kapasite kullanımı ile sınırlı olması, iş riskinin ve organizasyonunun üstlenilmesi, hammadde ve yardımcı maddelerin temin edilmesi gerekmektedir.

B. Devir ve birleşme

42. Serbest bölgelerde gerçekleşen devir ve birleşme hallerinde istisna nasıl uygulanır?

Serbest bölgede faaliyet gösteren bir şirketin, Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddeleri ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 18. maddesiyle 19. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında düzenlenmiş bulunan birleşme ve devir hallerinde infisah eden kurum adına düzenlenmiş bulunan faaliyet ruhsatının, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından devralan kurum adına yenilenmesi ve yenileme işlemi sonrası da devralan şirketin bölgede faaliyet gösteriyor olması durumunda, devralan şirket istisnadan faydalanmaya devam edebilecektir.

Sadece faaliyet ruhsatının devri veya satın alınması şeklinde gerçekleşen işlemlerde, ruhsatı devir veya satın alan firmanın kurumlar vergisi istisnasından faydalanması mümkün değildir.

C. Transfer fiyatlandırması

43. Serbest bölgede faaliyet gösteren kurumlar ve şubeler, transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtım hükümlerine tabi midir?

Serbest bölgede faaliyet gösteren kurumlar vergisi mükellefleri ile kurumların serbest bölgede faaliyet gösteren şubelerinin, merkezleri ile yurtiçi ve yurtdışında bulunan ilişkili kişilerle yaptıkları işlemler, transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtım hükümlerine tabidir.

44. Serbest bölgede faaliyette bulunan mükelleflerin transfer fiyatlandırması, kontrol edilen yabancı kurum ve örtülü sermayeye ilişkin formu doldurma gibi bir zorunlulukları var mıdır?

Serbest bölgelerde faaliyette bulunan kurumlar vergisi mükelleflerinin, yurtiçi ve yurtdışı ilişkili kişilerle bir hesap dönemi içinde yaptıkları mal veya hizmet alım yada satım işlemleri ile ilgili olarak "Transfer Fiyatlandırması, Kontrol

Edilen Yabancı Kurum ve Örtülü Sermayeye İlişkin Form"u doldurmaları ve kurumlar vergisi beyannamesi ekinde, bağlı bulunulan vergi dairesine vermeleri gerekmektedir.

45. Serbest bölgelerde faaliyette bulunan kurumlar vergisi mükelleflerinin, yıllık transfer fiyatlandırması raporu hazırlama zorunluluğu var mıdır?

Serbest bölgelerde faaliyette bulunan kurumlar vergisi mükelleflerinin, ilişkili kişilerle yaptıkları yurtiçi işlemlerine ilişkin olarak Yıllık Transfer Fiyatlandırması Raporunu, kurumlar vergisi beyannamesinin verilme süresine kadar hazırlamaları ve bu süre sona erdikten sonra istenmesi durumunda İdare'ye veya vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlara ibraz etmeleri zorunludur.

46. Kurumlar vergisi mükelleflerinin serbest bölgede faaliyette bulunan şubelerinin ayrıca rapor hazırlaması gerekir mi?

Kurumlar vergisi mükellefleri, serbest bölge şubeleri ile yaptıkları işlemleri, hazırlayacak oldukları Yıllık Transfer Fiyatlandırması Raporuna dahil edeceklerdir. Ancak bu mükelleflerin serbest bölgede faaliyette bulunan şubelerinin ayrıca rapor hazırlamasına gerek yoktur.

47. Serbest bölge işlemleriyle ilgili peşin fiyatlandırma anlaşması yapma olanağı var mıdır?

Transfer Fiyatlandırması Genel Tebliği uyarınca, tüm kurumlar vergisi mükelleflerinin serbest bölgelerde faaliyette bulunan kurumlar vergisi mükellefleri ile ilişkili kişi kapsamında yaptıkları işlemleri ve serbest bölgelerde faaliyette bulunan kurumlar vergisi mükelleflerinin bu bölgelerde faaliyette bulunmayan kurumlar vergisi mükellefleri ile ilişkili kişi kapsamında yaptıkları işlemleri ile ilgili olarak belirlenecek yöntem konusunda İdare'ye başvurmaları mümkündür.

D. Ücret istisnası

48. Serbest bölgelerde istihdam edilen personelin ücretlerine uygulanacak gelir vergisi istisnasının kapsamı nedir?

Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yılın vergilendirme döneminin sonuna kadar serbest bölgelerde üretilen ürünlerin FOB bedelinin en az % 85'ini yurtdışına ihraç eden mükelleflerin istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretler gelir vergisinden istisnadır.

49. 06.02.2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı alan mükellefler bu istisnadan faydalanabilir mi?

Serbest bölgede faaliyette bulunan mükellefler, ruhsat tarihlerine bakılmaksızın, şartları sağlamaları durumunda istisnadan yararlanabilirler.

50. Ücret gelir vergisi istisnasına konu edilebilecek ücret ödemeleri hangileridir?

Bölge içinde üretim faaliyetinde bulunan mükelleflerin üretime ilişkin istihdam ettikleri tüm personele ödedikleri ücretler gelir vergisinden istisna edilecektir. Üretim faaliyeti ile birlikte başka konularda da faaliyette bulunan mükelleflerin satış, pazarlama, muhasebe, lojistik vb. departmanlarda çalışan personelleri de istisna kapsamında değerlendirilecektir. Birden fazla konuda (üretim, mal satışı vs.) faaliyette bulunmak üzere izin alınması halinde, sadece üretim faaliyetinin yürütüldüğü işyerleri itibarıyla Sosyal Güvenlik Kurumu'na verilen aylık prim ve hizmet belgesinde yer alan işçilere ilişkin ücretler üzerinden söz konusu istisna uygulanacaktır.

51. Ücret gelir vergisi istisnasına konu edilebilecek ücretlerde bir üst sınır var mıdır?

Gelir vergisinden istisna edilen ücretlerde bir üst sınır bulunmadığından, hesaplanan vergi tutarının tamamı istisna edilebilecektir.

52. Ücret gelir vergisi istisnası hangi hallerde uygulanamaz?

Aşağıda belirtilen ücretler için, istisnadan faydalanılmaz:

- ▶ Serbest bölgede üretilen ürünlerin toplam FOB bedelinin % 85'inden daha az bir kısmının yurt dışına ihraç edilmesi durumunda ödenen ücretler,
- ▶ Serbest bölgede çalışan personelin çeşitli nedenlerle serbest bölge dışında çalıştığı sürelerle ilişkin ödenen ücretler,
- ▶ İstisnaya ilişkin bildirimleri, belirtilen süreler içinde vergi dairesine vermeyen mükelleflerin istihdam ettikleri çalışanlara ödenen ücretler,
- ▶ Serbest bölgede üretim faaliyeti dışında hizmet veya mal satışı faaliyetlerinde bulunan mükellefler nezdinde çalışanlara ödenen ücretler.

53. Üretilen ürünlerin toplam FOB bedeli nasıl tespit edilir?

Gelir vergisi istisnasından faydalanabilmesi için öncelikle üretilen ürünlerin toplam FOB (Free on Board) bedelinin tespit edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda "Toplam FOB Bedeli", üretilen ürünlerin birim FOB bedeli ile toplam

üretilen ürün miktarının çarpılması sonucunda bulunacaktır. "Üretilen Ürünlerin Birim FOB Bedeli" ise üretilen mallardan satışı yapılanların satış tutarı toplamının satılan ürün miktarına bölünmesi suretiyle hesaplanacaktır.

54. Toplam FOB bedelin tespitinde hangi kur esas alınır?

Yurtdışına ihraç edilen ürünlerin toplam FOB bedelinin tespitinde, satışa ilişkin belgenin yasal defterlere kaydedildiği tarihteki T.C. Merkez Bankası'nca ilan edilen döviz alış kurları esas alınacaktır.

55. Üretilen ürünlerin aynı yıl içerisinde satılmaması durumunda FOB bedeli nasıl hesaplanır?

Üretilen ürünlerin aynı yıl içinde satılmaması durumunda "Ortalama FOB Bedeli" bulunacak ve buna göre toplam FOB bedeli tespit edilecektir. Ortalama FOB Bedeli, birden fazla yıla ait birim FOB bedellerinin ortalamasıdır.

56. Yurtdışına satışa ilişkin % 85 şartının hesaplanmasında dikkate alınacak hususlar nelerdir?

Yurtdışı satışa ilişkin % 85 şartının gerçekleştirilmesinde serbest bölgelere veya Türkiye'ye satılan mal bedelleri dikkate alınmayacaktır. Serbest bölgede üretilen ürünler ile satın alınan malların ihracının birlikte yapılması halinde, sadece bölge içinde üretilen ürünlerin toplam FOB bedelinin en az % 85'nin yurt dışına ihraç edilmesi kaydıyla istisnadan yararlanılacaktır.

57. Serbest bölgede faaliyet gösteren bir ihracatçıya ihraç kaydıyla yapılan mal teslimleri, % 85 oranının tespitinde dikkate alınır mı?

Serbest bölgede üretim faaliyetinde bulunan üretici firmaların ürünlerini, aynı veya başka bir serbest bölgede faaliyette bulunan ihracatçılara, yurtdışına satılması kaydıyla teslim etmeleri de yurtdışına satış olarak değerlendirilecektir. Söz konusu malların, ihracatçıya teslim tarihini takip eden aybaşından itibaren üç ay içinde ihraç edilmesi zorunludur. Bu sürede ihraç edilmemesi halinde, bu mallara ilişkin yurtdışı satış gerçekleşmemiş olarak değerlendirilecektir.

58. İşlenmek üzere yurtdışından getirilen veya fason imalat kapsamında yurtiçinden getirilen malların yurtdışına teslimi, % 85 oranının tespitinde dikkate alınır mı?

Yurtiçinden serbest bölgeye fason imalat kapsamında getirilen veya işlenmek üzere yurt dışından bölgeye

getirilen maddelerin, bölge içinde çeşitli işlemlere tabi tutulduktan sonra ülke içine geri gönderilenlerinin veya bu ürünlerden yurtdışına ihraç edilenlerinin ürün bedelleri, % 85 ihracat tutarının hesaplanmasında dikkate alınmayacaktır. Bölgedeki işletmelerin fason imalat yanında ayrıca bölge içinde üretim ve ihracat yapmaları durumunda ise Kanun'da belirtilen şartları taşıyıp taşımadıklarının tespitinde fason imalat dışında üretim yapılan ve ihraç edilen ürün bedelleri dikkate alınacaktır.

59. Paketleme ve ambalajlama amacıyla bölgeye getirilen malların yurtdışına teslimi, % 85 oranının tespitinde dikkate alınır mı?

Serbest bölge dışında üretilerek bölgeye getirilen ve bölgede sadece paketleme ve ambalajlama gibi bir takım işlemlere tabi tutulan ürünlerin daha sonra serbest bölgeden yurtdışına ihraç edilmesinde, ürün esas olarak bölge içinde üretilmediğinden, söz konusu ürünle ilgili olarak istisna hükümleri uygulanmayacaktır.

60. Serbest bölgelerde yürütülen yazılım faaliyetlerinin istisna kapsamında değerlendirilmesi için gerekli şartlar nelerdir?

Tebliğ'de yer verilen tanıma uygun bir programın ticari amaçla CD şeklinde hazırlanması ve fiziki mal olarak fiilen ihraç edilmesi halinde, bu yazılım faaliyeti kapsamında serbest bölgede fiilen istihdam edilen personele ödenen ücretler, Kanun'da belirtilen şartları taşıması koşuluyla, gelir vergisinden istisna edilecektir.

61. Serbest bölgelerde üretilen ürünlerin bir kısmının veya tamamının sonraki yıllarda satılması durumunda istisnadan nasıl faydalanılır?

Bu durumda, üretimin yapıldığı ve istisnanın uygulandığı yılda stokta kalan ürünlerin, sonraki yıllarda toplam FOB bedeli bazında takibi gerekecektir. İhraç edilen ürünlerin toplam FOB bedelinin üretilen ürünlerin toplam FOB bedeline oranı, % 85 ve üzerinde gerçekleşmesi halinde istisnadan yararlanılacak, aksi durumda istisnadan yararlanılamayacaktır.

62. Birden fazla takvim yılında tamamlanan imalat işlerinde de istisnadan faydalanılabilir mi?

Birden fazla takvim yılında tamamlanan imalat işlerinde, imalatın tamamlanıp satışın yapıldığı yılda ürün toplam FOB bedelinin % 85'ini yurt dışına ihraç eden mükelleflerin, imalat süresi içinde istihdam ettikleri personel ücretlerine istisna uygulanacaktır.

63. İstisna uygulamasından nasıl faydalanılır?

İstisna kapsamında değerlendirilen ücretler üzerinden hesaplanan gelir vergisi, muhtasar beyannameyle genel hükümlere uygun hesaplanarak beyan edilecektir.

Söz konusu gelir vergisi istisnası hükümlerinden;

- ▶ Aylar itibariyle tahakkuk eden gelir vergisi tutarlarının tecil edilmesi ve tecil edilen bu gelir vergisi tutarlarının şartların sağlanması durumunda terkin edilmesi suretiyle veya
- ▶ Aylar itibariyle hesaplanan gelir vergisi tutarlarının beyan edilerek ödenmesi ve ödenen gelir vergilerinin şartların sağlanması durumunda iade alınması suretiyle, faydalanılması mümkündür.

Mükelleflerin yukarıdaki tercihi yaparken işlemlerinin mahiyetleri ve üretim/satış beklentilerini dikkate alarak gerçekleştirmelerinde fayda bulunmaktadır.

64. Gelir vergisi istisnasından tecil-terkin kapsamında yararlanmak isteyen mükelleflerin yapacağı bildirimler nelerdir?

Serbest bölgede faaliyette bulunan mükelleflerden üretim faaliyetinde bulunanların çalıştırdıkları tüm personelin, üretim faaliyetiyle birlikte başka faaliyetleri de bulunanların sadece üretim konusundaki faaliyetlerinde çalışanlara ait ücretleri ve yararlanılan gelir vergisi tevkifat tutarına ilişkin "Serbest Bölgeler Kanunu 1 Seri Numaralı Genel Tebliği" ekinde yer alan "Gelir Vergisi Tevkifat Tutarlarına İlişkin Bildirim" in, her aya ait muhtasar beyannamenin verilme süresi içinde vergi dairesine ibraz edilmesi gerekmektedir.

65. Tecil edilecek verginin hesaplanmasında asgari geçim indirimi mahsup edilir mi?

İstisna uygulamasında, asgari geçim indirimi mahsup edilerek kalan tutar tecile konu olacaktır.

66. İstisna şartlarının gerçekleşmemesi veya ihlali durumlarında tecil edilen vergilerle ilgili uygulama nasıldır?

İstisna şartlarının ihlal edilmesi halinde, yıl içinde işten ayrılan personel dahil uygulanan gelir vergisi tevkifat istisnası nedeniyle tecil edilen vergiler cezasız olarak, gecikme zammıyla birlikte işverenden tahsil edilir.

Serbest bölgede üretilen ürünlerin toplam FOB bedelinin % 85'inin üretimin yapıldığı yılda yurt dışına ihraç edilememesi durumunda da, üretimin yapıldığı yılda tahakkuk ettirilerek tecil edilen gelir vergisi tevkifatı

işverenden cezasız olarak gecikme zammıyla birlikte tahsil edilecektir. Ancak, ilgili yılda üretilen ürünlerin sonraki yıl veya yıllarda yurtdışına ihracı ile asgari % 85 ihracat şartının sağlanması durumunda, ilgili vergi dairesi tarafından söz konusu ücretlere ilişkin olarak tahsil edilmiş olan vergi, mükellefe red ve iade edilecektir. Daha önce tahsil edilen gecikme zammı açısından da 3 Seri Numaralı Serbest Bölgeler Kanunu Sirküleri uyarınca işlem yapılacaktır.

67. İstisnayı, vergileri önce ödeme sonra iade alma şeklinde uygulamayı tercih eden mükelleflerin yapacağı bildirimler nelerdir?

Bu mükellefler Tebliğ ekinde yer alan "Gelir Vergisi Tevkifat Tutarları ile İade Edilecek Tutarlara İlişkin Bildirim"i, Aralık ayına ait muhtasar beyannamenin verilme süresi içinde vergi dairesine vermeleri durumunda istisna uygulamasından yararlanabileceklerdir. Buna istinaden yıl içinde verilen muhtasar beyannameler üzerinden hesaplanan ve ödenen ücretlere ilişkin gelir vergisi tevkifat tutarları, vergi dairesi tarafından kendilerine red ve iade edilecektir.

68. Tecil edilen gelir vergilerinin terkinin veya ödenen vergilerin iadesi YMM raporuna istinaden yapılabilir mi?

İstisna şartlarının sağlandığının, yeminli mali müşavirler tarafından düzenlenecek faaliyet raporu ile tevsik edilmesi üzerine, tecil edilen vergi terkin edilecek veya tercihen mükellefçe ödenmiş olması durumunda red ve iade edilecektir.

69. Yeminli mali müşavirler tarafından düzenlenecek faaliyet raporuna hangi belgeler eklenmelidir?

Düzenlenecek YMM Faaliyet Raporuna, gümrük çıkış beyannameleri, serbest bölge işlem formları, serbest bölge faaliyet ruhsatı, sanayi sicil belgeleri ile kapasite raporu örnekleri vb. diğer belgeler eklenecektir.

70. Kapasite raporunun sonradan alındığı durumlarda, istisna nasıl dikkate alınır?

Serbest Bölge Faaliyet Tasdik Raporuna kapasite raporunun eklenmesi; üretimin konusu, işyeri, makine tesisat ve sabit kıymetlerin durumu, yıllık üretim ve tüketim kapasiteleri ile istihdam edilen personel hakkındaki bilgilerin tespit edilmesine yönelik olduğundan, kapasite raporunu gelir vergisi stopajına ait tutarların vergi dairesince tecil işleminin yapıldığı dönemden sonra alan mükelleflerce, söz konusu raporda belirtilen iktisadi kıymetlerin, üretim tarihi itibarıyla mevcut olduğunun;

- ▶ Tesisat ve makineler ile demirbaş ve hizmet alımına ilişkin faturalar,
- ▶ Diğer kamu kurumlarınca kendi mevzuatları gereğince düzenlenen rapor ve tutanaklar,
- ▶ İlgili mevzuat gereği kamu kurumlarına verilen bildirim ve beyanlar,

gibi belgelerle tevsik edilmesi ve Serbest Bölge Faaliyet Tasdik Raporu ekinde kapasite raporunun da verilmesi kaydıyla, kapasite raporunun alındığı tarihten önceki dönemler için de gelir vergisi stopajı istisnası uygulamasından yararlanılması mümkündür.

71. Yeminli mali müşavirler tarafından düzenlenecek tasdik raporunun ibraz süresi nedir?

Mükellefler istisna uygulamasına ilişkin olarak yeminli mali müşavirler tarafından düzenlenen faaliyet raporlarını en geç faaliyette bulunulan takvim yılını takip eden yılın Şubat ayının 15. günü akşamına kadar muhtasar beyannameyi verdikleri vergi dairesine teslim edeceklerdir.

Yıl içinde faaliyetine son veren ya da ürettiği ürünü sonraki yıl içerisinde tamamen satan veya kısmen satışla % 85 şartını gerçekleştiren mükellefler ise söz konusu raporları faaliyetlerine son verdikleri ya da ürünü sattıkları veya % 85 şartını gerçekleştirdikleri ayı takip eden ikinci ayın 15. günü akşamına kadar muhtasar beyannameyi verdikleri vergi dairesine teslim edeceklerdir.

Tamamen veya kısmen ihraç kaydıyla mal satanlar ise ihracatın fiilen gerçekleştirildiğine ilişkin belgeler de dahil olmak üzere YMM raporuna ek yapılmak ve ayrıntıları YMM raporunda belirtilmek suretiyle düzenlenecek faaliyet raporunu, dönemin kapandığı ya da faaliyetin son bulunduğu veya toplam satışın yapıldığı tarihi izleyen aydan sonraki dördüncü ayın 15. günü (yıl sonuna ilişkin olanlar Nisan ayının 15. günü) vergi dairesine teslimi gerekir.

YMM Faaliyet Raporunun süresi içerisinde ibraz edilemeyeceğine ilişkin, mükellefler veya YMM'ler tarafından makul mazeret bildirilmesi halinde, 45 günü geçmemek üzere ek süre verilebilmektedir. Dilekçe verilmeksizin raporun ek süre dahilinde ibrazı halinde rapor vergi dairesince kabul edilecek, ancak ek süre verilmesi için başvuruda bulunulmaması nedeniyle usulsüzlük cezası tatbik edilecek, ek sürenin bitiminden sonra ibraz edilecek YMM raporları ise işleme konmayacaktır.

III. İş hukuku

72. Serbest bölgelerde çalışma esasları nasıldır?

İş hukuku mevzuatı açısından, serbest bölgede faaliyet gösterenler kişi ve kurumların, Türkiye’de faaliyet gösteren diğer kişi ve kurumlardan herhangi bir farkı bulunmamaktadır. Kullanıcılar, bunların bölgelerdeki işyerleri ve bu işyerlerinde çalışanlar, Bölge Müdürlükleri’nin gözetim ve denetiminde Türkiye Cumhuriyeti çalışma mevzuatı hükümlerine tabi tutulurlar.

Türkiye sınırları içindeki işyerleri için öngörülen asgari ücret ve fazla çalışma esasları, Bölge Kurucu ve İşleticisi veya İşletici ile kullanıcıların işyerleri için de uygulanır.

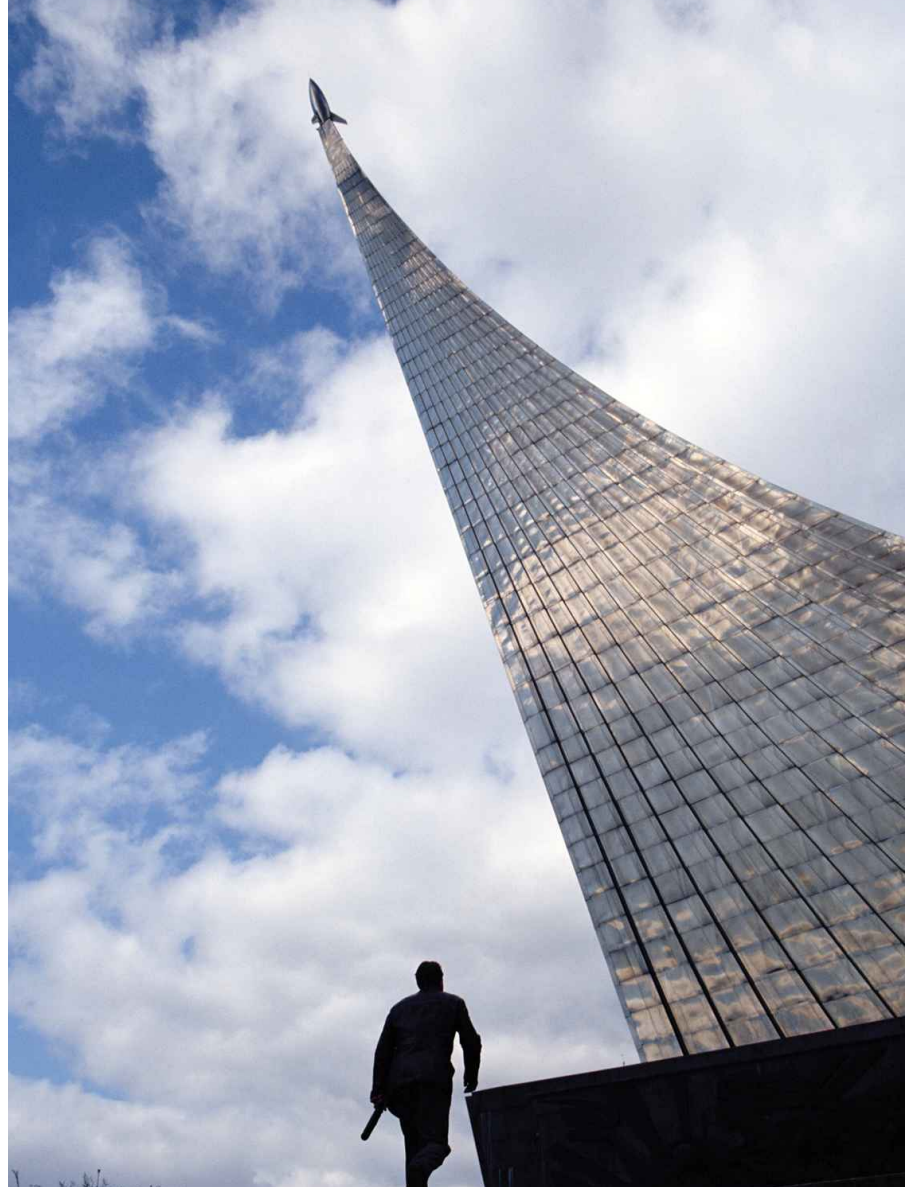
Kullanıcılar, Bölgede çalıştırma ihtiyacı duydukları yabancı yönetici ve nitelikli personel için Yabancı Personel Çalışma Belgesi almak zorundadır.

IV. Sosyal güvenlik mevzuatı

73. Serbest bölgelerde sosyal güvenlik mevzuatı uygulanır mı?

Serbest bölgeler mevzuatı uyarınca bölgede faaliyette bulunan kullanıcılar ile bunların yanlarında bir iş akdine göre çalışan işçiler hakkında yabancı uyruklular da dahil olmak üzere, Türkiye Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Mevzuatı hükümleri uygulanır. Ancak Türkiye ile diğer ülkeler arasında sosyal güvenlik konusunda yapılan sözleşmeler varsa, bu sözleşme hükümleri de tatbik olunur.

V. Vergi usul kanunu

74. Serbest bölgede faaliyet gösteren firmalar Vergi Usul Kanunu hükümlerine tabi midir?

Serbest bölgede faaliyet gösteren firmalar da Vergi Usul Kanunu hükümlerine tabidirler. Bu mükelleflerin de Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde defter tutmaları ve belge kayıt düzenine ilişkin hükümlere uymaları zorunludur.

75. Serbest bölgelerde tek düzen hesap planına uyma zorunluluğu var mıdır?

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflerin, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerine ve Tek Düzen Hesap Planı'na uyma zorunluluğu bulunmaktadır.

76. Serbest bölgelerde yabancı para cinsinden defter tutulabilir mi?

Tam mükellefiyete tabi gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin serbest bölgede faaliyette bulunan şubeleri ile serbest bölgede faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerin serbest bölge dışında ancak Türkiye sınırları içerisinde faaliyette bulunan şubeleri hariç olmak üzere, serbest bölgede faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişilerden isteyenlerin, defter kayıtlarını Türk para birimi dışında (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca, kuru günlük olarak belirlenen) herhangi bir yabancı para birimi ile yapabilmeleri mümkündür.

77. Yabancı para birimi cinsinden defter tutan mükelleflerin, farklı para birimleriyle yapılan işlemlerinde uygulama nasıldır?

Serbest bölgede faaliyet gösteren söz konusu mükellefler, Türk para birimiyle

veya başka bir yabancı para birimiyle yapılan işlemlerini, işlemin gerçekleştiği günün Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuruyla ilgili para birimine çevirmek suretiyle işlem tesis edeceklerdir.

78. Söz konusu mükelleflerin vergi matrahlarının tespiti ile beyanları nasıl yapılır?

Bu mükelleflerin, iktisadi işletmeye dahil kıymetlerin değerleri ile vergi matrahları kayıt yapılan para birimine göre tespit edilmektedir.

Beyannamedeki tutarların ise beyannamenin verilmesi gereken ayın ilk gününün kuruyla Türk parasına çevrilmek suretiyle TL cinsinden gösterilmesi gerekmektedir. Verginin ödenmesi, mahsubu ve iadesi işlemlerinde de Türk para birimi esas alınmaktadır.

79. Yabancı para cinsinden defter tutma uygulamasından vazgeçilmesi mümkün müdür?

Defter kayıtlarına esas alınan yabancı para biriminden ilk kayıt yapılan hesap dönemi dahil beşinci hesap döneminin sonuna kadar dönülemez.

80. İstisna kapsamında olan ve istisna kapsamında olmayan faaliyetlerin birlikte yapılması durumunda muhasebe kayıtları nasıl tutulmalıdır?

İstisnadan yararlanacak kazancın tespiti açısından, mükelleflerin istisna kapsamına giren faaliyetleri ile istisna kapsamında değerlendirilmeyecek olan faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarını, ayrı ayrı tespit edebilecek şekilde kayıtlarını tutmaları gerekmektedir.

81. Serbest bölgede faaliyet gösteren mükelleflerin Ba-Bs bildirim verme yükümlülüğü var mıdır?

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflerin, Ba-Bs bildirim verme yükümlülüğü bulunmaktadır. Şubeler açısından söz konusu bildirimler, bu mükelleflerin kanuni merkezleri tarafından, merkez ve şube bilgileri birleştirilerek verilecektir. Ancak kanuni ve iş merkezi yurtdışında olup, münhasıran serbest bölgede şubesi veya temsilciliği bulunan mükellefler, bildirim formlarında merkez bilgilerini dikkate almaksızın yalnızca serbest bölgede faaliyette bulunan şubelerinin mal ve/veya hizmet alış/satışlarını bildireceklerdir.

82. Serbest bölgede faaliyet gösteren mükellefler vergi incelemesine tabi midir?

Vergi incelemeleri açısından serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflerin yurtiçinde faaliyet gösteren diğer mükelleflerden herhangi bir farkı bulunmamaktadır.

VI. Katma Değer Vergisi Kanunu

83. Türkiye'den serbest bölgelere yapılan mal teslimlerinin KDV karşısındaki durumu nedir?

Türkiye'den serbest bölgeye satılan mallar ihracat rejimine tabi olup, KDV Kanunu uyarınca KDV'den istisnadır.

84. Serbest bölge hükümlerinin uygulandığı malların KDV karşısındaki durumu nedir?

Serbest bölge hükümlerinin uygulandığı malların teslimi katma değer vergisinden istisnadır.

85. Serbest bölgelerde faaliyet gösteren firmalara Türkiye'de yerleşik firmalarca verilen hizmetlerin katma değer vergisi karşısındaki durumu nedir?

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17/4-(ı) maddesine göre serbest bölgelerde verilen hizmetler katma değer vergisinden müstesnadır.

İdare, şu ana kadar mukteza bazında konu ile ilgili görüş vermiş olup, muktezalardaki ortak asgari şartlar; istisnanın uygulanabilmesi için hizmetin serbest bölgede faaliyet gösterenlere fiilen serbest bölgede verilmiş olması ve hizmetten serbest bölgede faydalanılması gerektiği yönündedir.

Mevcut durumda Maliye Bakanlığınca hazırlanan 60 Numaralı Katma Değer Vergisi Sirküleri taslağında konu ile ilgili düzenleme yapılmış olup, serbest bölgede, Türkiye'de ya da yurt dışında yerleşik firmaların serbest bölge içinde bilfiil verdikleri hizmetlerin KDV den müstesna olduğu belirtilmiştir.

Yapılan düzenlemede, Türkiye'de veya yurt dışında yerleşik firmaların bilfiil serbest bölge içinde sundukları temizlik, makine bakım, onarım ve

montaj vb. hizmetler ile bir serbest bölgeden diğer bir serbest bölgeye verilen hizmetlerin KDV den istisna olduğu hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Sirküler taslağında; serbest bölgede faaliyet gösteren kurumlara Türkiye'de yerleşik firmalarca verilen gümrük müşavirliği hizmetleri hakkında da açıklama yapılmış olup, serbest bölgeden yurtdışına giden mallar için serbest bölgede verilen gümrük müşavirliği hizmetlerinin KDV den istisna olduğu; serbest bölgeden Türkiye'ye, Türkiye'den serbest bölgeye veya serbest bölgeden diğer serbest bölgelere gönderilen mallara ilişkin verilen gümrük müşavirliği hizmetlerinin ise KDV ye tabi olduğu belirtilmiştir.

"100 Soruda Serbest Bölgeler" konulu çalışmamızın hazırlandığı tarih itibariyle sözü geçen sirküler yayınlanmamıştır.

86. Hizmete ilişkin KDV istisnasından yararlanılması için hizmet verenlerin de serbest bölge faaliyet ruhsatına sahip olması zorunlu mudur?

Konu ile ilgili İdarenin şu ana kadar vermiş olduğu muktezalarda, farklı yaklaşımların olduğu görülse de; 60 Numaralı Katma Değer Vergisi Sirküleri taslağında bu konuya açıklık getirilmiş ve hizmet ifa edenin serbest bölgede faaliyette bulunma ruhsatının olup olmamasının bu istisnanın uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği belirtilmiştir.

"100 Soruda Serbest Bölgeler" konulu çalışmamızın hazırlandığı tarih itibariyle sözü geçen sirküler yayınlanmamıştır.

87. Serbest bölgedeki müşteriler için yapılan fason hizmetlerin katma değer vergisi karşısındaki durumu nedir?

Serbest bölgedeki müşteriler için yapılacak fason hizmetler ihracat istisnası kapsamındadır. Bu istisna uygulamasında fason hizmet, bir malın mülkiyet ve tasarruf hakkının devralınmaksızın ücreti karşılığı belirli işlemlere tabi tutularak/işlemlerden geçirilerek tasarruf veya mülkiyet hakkı sahibine iade edilmesini ifade etmektedir. Buna göre serbest bölgeden gönderilen ana madde ve malzemelerin, yurtiçinde bulunan işletmelerde çeşitli işlemlere tabi tutulduktan sonra yeniden serbest bölgeye gönderilmesi

suretiyle verilen fason hizmetler istisna kapsamında değerlendirilecektir.

88. Serbest bölgede faaliyette bulunan mükelleflerin KDV mükellefiyeti tesis ettirmesine gerek var mıdır?

93 Seri Numaralı KDV Genel Tebliği hükümleri uyarınca, münhasıran serbest bölgede faaliyet gösteren ve dolayısıyla işlemleri katma değer vergisinden istisna olan işletmelerin katma değer vergisi açısından mükellefiyet kaydının tesis edilmesine gerek yoktur.

VII. Özel Tüketim Vergisi Kanunu

89. ÖTV'ye tabi malların yurtiçinden serbest bölgelere tesliminde ÖTV istisnası uygulanabilir mi?

ÖTV Kanunu'nun 5. maddesinin 1 numaralı fıkrasında, Kanun'a ekli listelerdeki malların ihracat teslimlerinde ÖTV istisnası uygulanabilmesi için:

- ▶ Teslimin yurtdışındaki müşteriye yapılması,
- ▶ Teslim konusu malın Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinden çıkmış olması,

şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm gereğince, yurtiçinden serbest bölgelere yapılan teslimlerde ihracat istisnası uygulanmayacaktır.

90. Serbest bölgelere yapılan ihraç kayıtlı teslimlerde ÖTV tecil terkin müessesesi uygulanabilir mi?

Serbest bölgeye yapılan teslimler ÖTV Kanunu uyarınca ihracat olarak değerlendirilmediğinden, ihracatçılar tarafından serbest bölgeye teslim edilecek malların ÖTV mükelleflerinden satın alınması durumunda, ÖTV Kanunu'nun 8/2. maddesi kapsamında tecil terkin uygulaması yapılamayacaktır.

Öte yandan serbest bölgede faaliyet gösteren ihracatçıya ihraç kayıtlı teslim edilen malların serbest bölgeden yurtdışı edilmesi durumunda, Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun 8. maddesinin 2 numaralı fıkrasına göre tecil terkin uygulaması kapsamında işlem yapılabilmesi mümkündür.

91. Serbest bölge hükümlerinin uygulandığı malların ÖTV karşısındaki durumu nedir?

Serbest bölge hükümlerinin uygulandığı mallar ÖTV'den istisnadır. Genel olarak bu malları, yurtdışından serbest bölgeye getirilen mallar ve serbest bölge içerisinde veya bir serbest bölgeden diğer bir serbest bölgeye teslim edilen mallar olarak değerlendirilebilmek mümkündür.

92. Serbest bölgelerden yurtiçi firmalara mal teslimlerinde ÖTV uygulaması var mıdır?

Serbest bölgeler ile Türkiye'nin diğer yerleri arasında yapılan ticaret, dış ticaret rejimine tabidir. Başka bir deyişle, serbest bölgeden Türkiye'ye satılan mallar genel anlamda ithalat rejimi kapsamında olup, ÖTV'ye tabidir.

VIII. Teşvik mevzuatı

93. Serbest bölgelerde teşvik mevzuatı uygulanır mı?

3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nun 6. maddesinin son fıkrası uyarınca, işleticiler ve kullanıcılar yatırım ve üretim safhalarında Bakanlar Kurulunca belirlenecek vergi dışı teşviklerden yararlandırılabilirlerdir.

Prensip olarak teşvik mevzuatının serbest bölgelerde uygulanamayacağına dair herhangi bir düzenleme bulunmamasıyla birlikte, pratikte ilgili mevzuat kapsamında sağlanan destek unsurlarının birçoğundan halihazırda serbest bölgelerde yararlanılıyor olması sebebiyle; serbest bölgede faaliyet gösteren kurumların, yatırımlarını genellikle teşvik belgesine bağlamadıkları görülmektedir.

Öte yandan serbest bölgede faaliyet gösteren birçok kurum, özellikle Ar-Ge faaliyetlerine tanınan bazı destek unsurlarından faydalanmaktadır.

IX. Damga vergisi ve harçlar

94. Serbest bölgelerde damga vergisi ve harç istisnası uygulanabilir mi?

Serbest bölgelerde faaliyette bulunan mükelleflerin, Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yılın vergilendirme döneminin sonuna kadar, bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetler ile ilgili olmak kaydıyla yaptığı işlemler harçtan, bu işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.

Söz konusu damga vergisi ve harç istisnasının uygulanmasında, faaliyet ruhsatının türü ile faaliyet ruhsatının alındığı tarihin bir etkisi bulunmamaktadır.

95. Serbest bölgede istihdam edilen personele ödenen ücretler üzerinden damga vergisi hesaplanır mı?

Serbest Bölgeler Kanunu kapsamında serbest bölge sınırları içerisinde faaliyet gösteren firmaların, Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yılın vergilendirme döneminin sonuna kadar, münhasıran serbest bölgelerdeki faaliyetleriyle ilgili olarak istihdam ettikleri personele ödenen ücretlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden istisnadır.

X. Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu

96. Serbest bölgede faaliyet gösteren firmalar adına kayıtlı taşıtlara ilişkin MTV ödeme yükümlülüğü var mıdır?

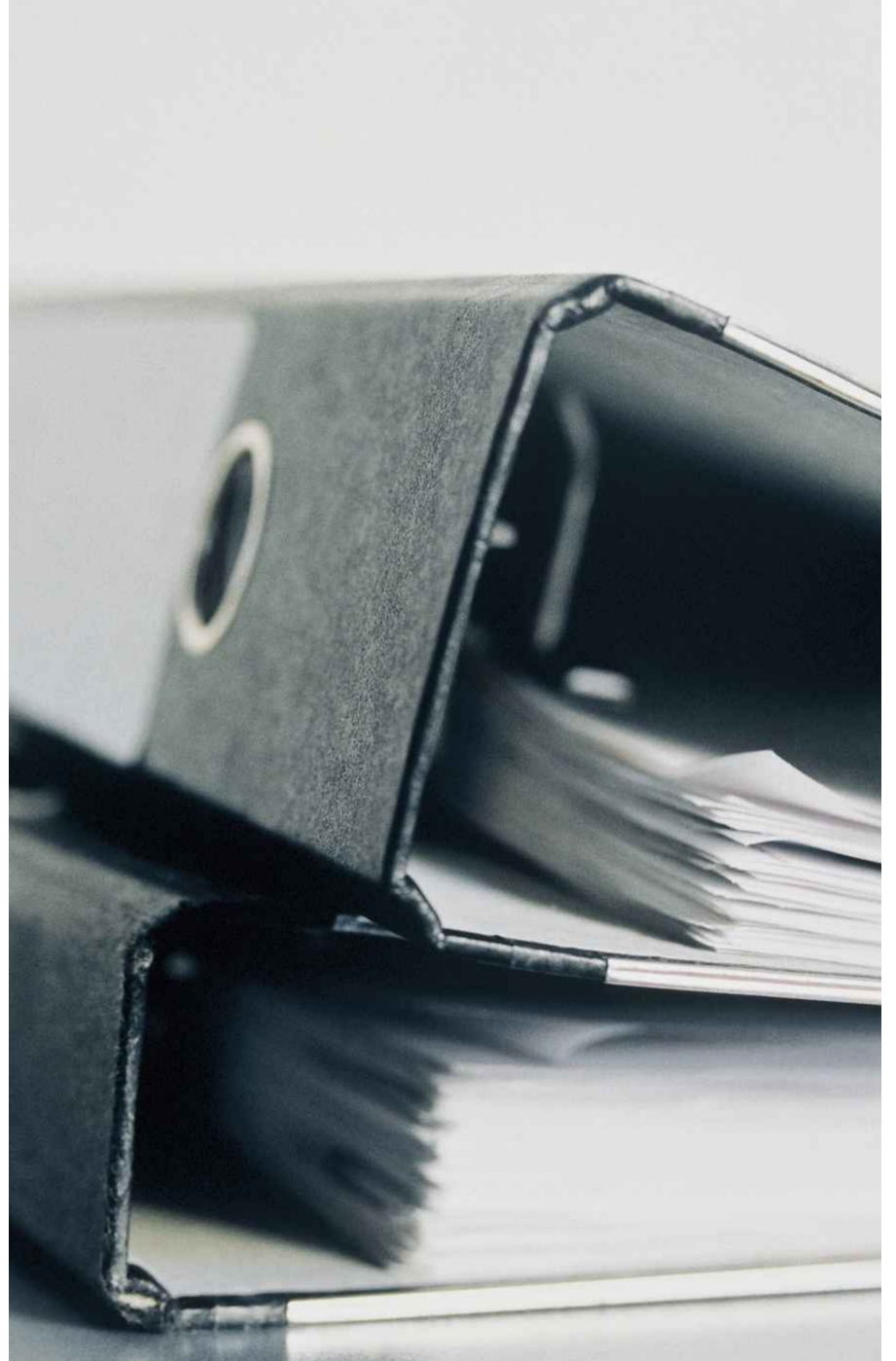
Karayolları Trafik Kanunu'na göre trafik şube veya bürolarına kayıt ve tescil edilmiş bulunan motorlu kara taşıtları, motorlu taşıtlar vergisine (MTV) tabidir. Bu konuda serbest bölgelere ilişkin herhangi bir istisna veya muafiyet uygulaması bulunmamaktadır.

XI. Gider Vergileri Kanunu (BSMV)

97. Serbest bölgelerde banka ve sigorta muameleleri vergisi istisnası uygulanır mı?

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren banka şubelerinin yaptığı işlemler dolayısıyla lehe aldığı paralar genel düzenlemeler çerçevesinde banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir.

XII. Emlak Vergisi Kanunu

98. Serbest bölgede faaliyet veren firmalara ait bina, arazi ve arsalar için emlak vergisi ödeme yükümlülüğü var mıdır?

Emlak Vergisi Kanunu'nda gerek bina vergisi ve gerekse de arazi vergisi ile ilgili muafiyetlerin belirlendiği maddelerde, serbest bölgelerde bulunan bina ve arazilerin emlak vergisinden muaf tutulmasına dair bir hükme yer verilmediğinden, serbest bölgede faaliyet gösterenlere ait bina, arazi ve arsalar için emlak vergisi yükümlülüğü bulunmaktadır.

XIII. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun

99. Serbest bölgede faaliyet gösterenler, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine tabi midir?

6183 sayılı Kanun'un uygulanması açısından, serbest bölgede faaliyet gösteren kişi ve kurumların, Türkiye'de faaliyet gösteren diğer kişi ve kurumlardan herhangi bir farkı bulunmamaktadır.

XIV. 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun

100. Serbest bölgede faaliyet gösteren kurumların 6111 Sayılı Kanun hükümlerinden faydalanabilmesi mümkün müdür?

6111 sayılı "Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" uygulaması açısından, serbest bölgede faaliyet gösteren kişi ve kurumların, Türkiye'de faaliyet gösteren diğer kişi ve kurumlardan herhangi bir farkı bulunmamaktadır.

Ernst & Young

Assurance | Tax | Transactions | Advisory

Ernst & Young Hakkında

Ernst & Young, denetim, vergi, kurumsal finansman ve danışmanlık hizmetlerinde bir dünya lideridir. Dünya genelinde toplam 141.000 çalışmamız, ortak değerlerimizi ve kaliteyi ön planda tutan kararlı tutumumuzu hep birlikte paylaşmaktadır.

Daha fazla bilgi için, lütfen www.ey.com/tr adresini ziyaret ediniz.

Ernst & Young, her biri ayrı birer tüzel kişiliğe sahip Ernst & Young Global Limited'e üye firmalardan oluşan global bir organizasyon olup tüm hizmetlerini bu üye firmalar tarafından sunmaktadır.

Ernst & Young'ın sunduğu vergi hizmetleri

İşleriniz gerçek potansiyellerine güçlü temeller üzerinde yapılandırılarak ve sürdürülebilir bir şekilde geliştirilerek ulaşabilir. Ernst & Young olarak vergi yükümlülüklerinizi sorumlu ve zamanında yerine getirmenizin önemli bir fark ortaya çıkaracağını düşünüyoruz. Bu nedenle 135'ten fazla ülkedeki 25,000 vergi çalışanlarımız nerede olursanız olun ve vergi ihtiyaçlarınız ne olursa olsun kaliteli hizmet anlayışımıza duyduğumuz tereddütsüz bağlılık temelinde sizlere teknik bilgi, iş tecrübesi ve tutarlı metodolojiler sunmaktadır. Ernst & Young'ın farkı buradadır.

www.ey.com/tr
www.vergidegundem.com

© Ernst & Young 2011
Tüm Hakları Saklıdır.

Not: "100 Soruda Serbest Bölgeler" konulu çalışmamız serbest bölgeler ve bölgede faaliyet gösteren mükellefler açısından vergi uygulamaları ile ilgili genel bir bilgi vermek amacıyla ve 8 Mart 2011 tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan mevzuatın ilgili hükümleri dikkate alınarak Ernst & Young uzmanları tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışmada yer alan bilgi ve açıklamalardan dolayı Ernst & Young ve/veya Kuzey Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.'ye hiçbir suretle sorumluluk iddiasında bulunulamaz. İlgili mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.